

Redactioneel

Het is al weer bijna 30 jaar geleden dat Van Kemenade als minister zijn contourennota presenteerde, met als slogan 'Meer mensen mondig maken'. De nota ondervond veel bijval maar minstens evenveel kritiek, een daarvan zelfs in de vorm van een boekje onder de titel 'Meer mensen murw maken'. Deze laatste titel dringt zich steeds vaker op in de trant van: in het hoger onderwijs is dat aardig gelukt (al is dat niet toe te schrijven aan het destijds voorgestane beleid). Zeker is dat de bevlogenheid van toen heeft plaatsgemaakt voor berusting betreffende geldgestuurde ad hoc maatregelen vanuit 'politiek Den Haag'. Het hoger onderwijs laat zich regelmatig opschrikken door 'proefballonnetjes', die niet alleen worden opgelaten maar ook via commissies nog eens extra worden opgeblazen. Recente voorbeelden zijn de voorgestelde fusie binnen het technisch wetenschappelijk onderwijs en de plannen met het studiefinancieringsstelsel. Wat het laatste onderwerp betreft heeft de Commissie Uitgangspunten Nieuw Studiefinancieringsstelsel (CUNS) onlangs twee mogelijke nieuwe stelsels geadviseerd. Beide houden in dat studenten waarschijnlijk meer moeten lenen dan in het huidige stelsel. Het eerste artikel van dit TvHO-nummer, van de hand van *De Graaf en Van Leeuwen* is gebaseerd op onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van de commissie.

De andere artikelen gaan in op de didactische waarden van het onderwijs. Terecht wordt steeds meer aandacht besteed aan de rol en de noodzaak van reflectie als essentieel deel van het leerproces. De auteurs *Valkenburg, Hövels, McDonnell & Lloyd* presenteren binnen het vakgebied van het industrieel ontwerpen een unieke cursus die gericht is op ervaring-sleren waarin video centraal staat. In een gecombineerd onderwijs- en onderzoeksproject worden verschillende vormen van bewuste reflectie uitgetest. De effecten van de verschillende reflectiemethoden op het leren van de studenten zijn systematisch onderzocht en vergeleken. Het blijkt dat studenten niet alleen meer of minder leren in bepaalde situaties, maar vooral ook andere dingen leren. Dit onderwerp past mooi bij het artikel van *Kaldeway*. In deze bijdrage wordt een habitusmodel gepresenteerd dat voortbouwt op de leerstijlmodellen van Kolb, Vermunt en anderen. Het gaat om typerende manieren van waarnemen, denken en handelen. In het model zijn de begrippenparen zo geordend dat er vier houdingen ontstaan: de intuïtieve, de constructieve, de academische en de methodische habitus. De resultaten van een eerste toetsingsonderzoek worden vermeld en er worden mogelijkheden voor vervolgonderzoek en praktische implicaties aangegeven. Tussendoor doet *Luken* een poging om de problemen bij de beoordeling van competentiegericht leren te expliciteren. Klassieke criteria als betrouwbaarheid en validiteit lijken niet te handhaven en dus zal er water bij de psychometrische wijn moeten worden gedaan. Het nummer sluit af met een zeer leesbare boekbespreking door *Van Aken* van Dick de Bie's boek 'Morgen doen we het beter. Handboek voor de competente onderwijsvernieuwer'.

Rectificatie TvHO nr. 4 december 2003

In TvHO nr. 4, december 2003 is een fout geslopen in tabel 9 van het artikel *Peerassessment in universitair onderwijs*. Op pagina 60 van dit nummer vindt u de juiste tabel.